

Čísarsté frál. Wlastenské Nowiny.

Nov. 26.

Dne 25 Gerona.

Třetí roční běh.

С невѣрѣннѣйшѣмъ цѣсарѣйшѣмъ крѣаторѣйшѣмъ Повелѣннѣмъ.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. Hviezdoslav

Smíšené válečné zprávy.

Saukromný list z Budína psaný lu s zbořenau pewnostj Chočnem podě
na den 12 roho měsíce dce leni budau.

nás o tom přesvědčiti, že skut-
tečně pokog za dvěmi gest.

Obsah toho listu gest w tento smysl:

"V těchto dnech opět se zde rozněsila zpráva strany vyjednaného počtu, a

mnozí listové z Tureckých hranic toho

potvrzují. Gať; zbežně nystime, Raz

faustý dvůr podle vložených článků toz

Wroclawu oddrzi, ostatni pak. wosceky

tychobogomane zeine zale Litrum nawraz
ti, tof. Oco je TURKAVSKÉ. Dnech 18

most Bielehrad, German ludum ofadigi

Pruský dvůr za odplatu svého protřez

dnietwoj dostane miast Thornu a Gdansta:

Polacy rościć naproti temu Prawnabraz

ženj toho grednjm djlem Moldawy spoj

My tento list 3de Kládeme, gařz
nám Fruřaum přiffel, nic na to se ne-

ohlédající, zdali tato o pořadí rozpráv-

Pa skutečně na pravdě negatívý základ

iná; nebo taťové rozprávky, gaťež se

ted y w mnohých domácích veřejných

listech o zawrzenem posłogi — bezwzsscho

тогда он востанет — и знаменит введет,
и величавым стелом мраморным.

małyńbydym stale wyrotać. Dostit
teff na tom. Edni. Źeknema. In. nemi.

Dan Popisomateľ na omrvu brat. a. f. a. f.

muzej P. Václava Komínáři z mládí blá

my brzy o pofoffi, brzy zase o wálce piffi.

a takowé nedůvodné rozpráwky do svě-

ta wysýlagi.

AVSKÉ **Gaféz** wssat nasle zdánj gest w

MŮZEUM
HVIETOSLAVA

MŮZEUM
P. O. HVIETOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAV

těchto krutých případnostech, neha-
gice všeho bezpotřebného staumání na
straně, toliko sankromné y veřejné listy
wezmemme na pomoc, a gimi se proti
všemu tomu, což potud o pokogi roz-
středeno bylo, zastřeime. — Všechy
vlábec zprávy z Tureckých hranic na tom
gediném neywjce se stownawagi, že nyz
něgšší případnosti wjce k nové válce,
než k wygednání žadaucýho pokoge směr-
řugi. Po hranicích w pravdě lidé na
dobrém pozoru býti musy, aby gich Tur-
cy mimo nadání nepřepadli; za tau pří-
činau nasse wogřto, gakyž geho gen-
počet pospolu býti může, w neywětšší
rychlosti k hranicem táhnouti musy. Pe-
wnost Orsowa giž wětšší počtem bran-
ného lidu gest osazena, a také do Se-
mendrye lid y střelba napořád táhne.

Dne 15 máge, gakyž se w gednom
listu prawj, že wšlech stran po Char-
wátských hranicích přicházely zpráwy, že
Bosynštrj Turcy od swého dwora poru-
čeno magj, aby se wšickni, kdož gen-
zbraň něsti mohau, náležitě k válce pří-
hotowili. Sned po skončeném přiměřj,
aneb neydele po swátých, kterýmž Bay-
ram říkagi, a gesto dne 3 čerwna konec
berau, magj do nassich zemj wrazyti, a
tam vsadice se, tak dlanho setrwati, do-
kudby gim wětšší počet lidu z zymního
přežení na pomoc přitáhl. Pan pol-
nj Maršalek Laytnant Baron Walliš,
kterýž zatím w Charwátích nad wog-
škem wrchnj zpráwu má, wšlyssaw tak-
wé zpráwy, hned se neywyššímu místu
w známost wwedl, a mezy tím pro lepší
bezpečnost hraničné wogřto, gakyž možné
bylo, dohromady stáhl, tak že giž ode-
dne 1 čerwna náš wálečný lid po hra-

nicích we zbrani stogi. Krom toho pro
pomoc také třetj paraston Arcyknžere
Ferdynanda do Sluinu, Tayčmayster a
Palsy do Woynic, a Prays k Šlině tá-
hnauti poručeno má. Sám pak Pan
polnj Maršalek Laytnant Walliš s ně-
kterými wyššími oficiry a inžinyry do
Woynic se odebral.

3 Walach, a gmenowitě z Čistowa
na den 28 máge přišla tato zpráwa:
"Dne 12 toho před polednem přigel sem
cýs. král, předeš wěma měsíce očekáwa-
ný posel s odpovědij na onu zpráwu,
kteráž na den 10 vnora do Wjdně za-
slána byla. On tu cestu tak spěšně
wykonal, že zde w Čistowě za 6 plných
dnj z Wjdně byl. Dne 17 máge bylo
tedy zase we dwau měsících prwnj shro-
mážení držáno, při kterémž toliko wůle
a prohlášení geho Milosti Cysáře bylo
přečteno, a ostatně bezewšeho gednání
giného we dwau hodinách své skončení
wzalo. Dne 26 máge nato Kays-Řfen-
dy dal opět shromážděných Minystrů
powolatj, kterýmž na předložene články,
gacyž mu dne 17 téhož čtení byli, od-
powjdal. Toto shromážení trwalo ce-
lých 6 hodin, totiž od 11 té rannj až do
5 té hodiny zpoledne. Což wšak zde
gednáno bylo, krom Panu Minystrů
zhola žádný nic newj, nebo we wšlech
y w těch neymenšších věcech weliká tag-
nost se zachowává. Mezy tím potom,
což se owšem na dobrau stránku wylá-
dati nemohlo, cýsařský král. Minystr
swobodný Pán z Herbertu zpráwu we-
daucýmu Panu Generálowi Grabci wš-
trowskému na den 23 máge w noci ry-
chlého posla wyslal, a podlé něho mu
oznámil, že Turcy blíž Sylistrye s wy-
bis

bigením mostu napoly hotowi gsau, a že té práce 600 spahů neb gyzdných ostrých. Wčerejšího a dnešního dne (tak list tento z Walach praví) častěji z kusů střelby slyšíme, a na ten způsob zdá se, že Turcy předce jen zase nepřátelství obnoviti chtějí.

Dle jiných pozdějších zpráv z Walach, tento pluk sestí set gyzdných Turků, kterýž (praví) přední zástup wčerejšího počtu lidu jest, přestel skutečně Dunag. Když se slyší, rito Turcy chtějí pevnosti Braile na pomoc přispěti; náši však se jim opřeli, nebo od hlazwní wogensté zprávy přišlo poručení, pokud Turcy co takového před sebe vezmou, že se to za zrušené příměří považovati má, a náši aby se nepřátelství proti nim postavili. Protož na rychlost Generál Mesáros s gedným batalionem Drostých a s dvěma dywizími Barkowských husarů proti Turkům vytáhl, kteriz však vhlédavše naše bogowníky, dali se na útek, a zase přes Dunag na druhou stranu přeplynuli.

*) Grácké sedlácké nowiny praví: "že se mezi těmito Turky a Barkowskými husary potýkání stihlo; o tom ale žádný jiný listowé zmínky nečiní. Z Temesswaru se píše na den 12 června: Když dne 5 toho přišlo sem k hlawní wogensté zprávě poručení, aby hned všecko wogsto k hranicem táhlo; za tou příčinou již se vydal na cestu Belgiojský regiment, a w málo dnech také vytáhnou 4 bataliony Alwincské pěchory. Před několika dny 12 lodí naložených samými wálečnými potřebami dolu k Tureckým hranicem odplynulo. Když se zdá, Turcy podle mnohých wáz-

lečných příprav předce něco nepřátelstvího proti našim před se wzíti vmysl magi; a newj se, gakat toho příčina jest. Mezy tím slyšíme, že se na pomoc Berlinského dwora spoléhají, a pak také myslí, že my proti nim vše tak velikého wogsta postaviti nemůžeme, gakož prwe po hranicích stálo. W Wídňském okolí shromaždují se w velikém množství, a poněwadž gich vmysla nelze wyzpytowati, protož náši nejwíce na to hledí, aby Orsowa všemi wálečnými potřebnostmi proti autoku opatřena byla.

Weytah z gedného listu, kterýž na den 29 máje z Charwát zaslán jest: Bez pochyby, že Bosynští Turcy o tom přednesení, kteréž Rakauští dwor strážny postaupení Tureckých Charwát učinil, vlyšeli, nebo w krátkém času po hranicích tak náramně se zmnožili, žeby jim náši, pokudby omi co nepřátelstvího před se wzali, tak snadně odolati nemohli. Však po tu chvíli není nic takového mezi nimi znamenání, z čehož bychom nenadáleho wpadu obáwati se mohli. Aby měl Sultán Rakauštinu dworu čeho postaupiti, o tom naprosto slyšeti nechtí, a praví, že se proti wšemu našemu s zbraní na odpor postaví. Tazeni našeho wogsta na Turecké hranice děje se w nejwětší tagnosti a rychlosti, tak že se w mnohých místech ani prwe nic newj, leč když wogsto westř táhne. — Ostatně w témž listu se píše, že dle zprávy z Syrmie, pevnost Sabac, Bélehrad a Orsowa napřed wálečnými potřebnostmi opatřeny býti musí. Nebo doswad se newj, gaky konec nynější gednání w listowé wzíti

může, a slovem po tu chvíli více wálka
k obáwanj než pokog k dafanj gest.
Gakž se z hranic piše, Turcy předce gen
Walaššan fraginu ztratěgi.

Z Moldawy se piše na den 28ho
máge w tento smysl: Tohoto dne blíž
Románu 6 tisíc Rusů za řekau Seretem
narazilo sobě polnj leženj. Cysářské král.
wogsko podobně k místu tak řečenému
Slozoben, kdež před rokem Generál pol-
nj Maršalek Laytnant Baron Štáder
stál, do polního leženj potáhne, poně-
wadž Turcy v Sylistrye předce most
přes Dunag wybiti chtěgi. W onom
místě, kdež násti 4 regimenty polem stá-
ti budau, musěgi se od té chvíle polnj
přešťawěti. (Brat. M. n. 48.)

Ze strany Pruského dwora a o ge-
ho důležitostech s Ruským dworem wse-
cky zpráwy nynj tak nagednau vřichly,
gakoby tamto wsecky fraginy předěšlým
pokogem vbezpečeny byly. Gak se zdá,
wálečných připraw neni tam wic zapo-
třebj, gako před několika měsěcy, aneb
Berlinský dwůr dořonce swůg předěšlý
aumysl změnil. Tomu buď gak buď,
toto vřissenj a oslablá horliwost, kterauž
se Berlinský dwůr prwě o dobré Ture-
ckého dwora zasazowal, po krátkém času
nani powj, že tyž Pruský dwůr důle-
žitosti Tureckého dwora od sebe odwr-
hne. Mezy tím, gakž se z Kygy *) pi-
še, w Lisslandu a po hranicěch as 32
tisíců Ruského wogška stogj, gsauce na
dobrém pozoru, kdyby se snad Prusane
proti nim negateho nepřátelstwa dopu-
stiti chtěli. Generál Numfen prohljdl
celý řordon, a wsecko w náležitý pořá-
dek wwedl.

*) Kyga gest hlawnj město w Lisslandu

při řece Dýně, ležěcy w Letlandu,
má dořonalý lodnj přístaw, gest wes-
liké, lidné, dobře wpewněné, a k wes-
denj obchodu welmi přihodné město.
K obraně má hrad neb cytatel z šestti
basse, pak proti němu stance, a zwoláše
sylvné ohrady proti wychodnjmu moři,
tak že se nepřátelsteho autoku tak
snadně obáwati nesnj. Gindy bylo
sýdlo Šweydského hlawnjho Řidiz-
tele, a má králowské gimnasyum.
Obywatelé w něm gsau Ewangeliz-
cy podle Augšpurského wyznánj, a
někdy před časy s celau Lisslandšau
fraginu Polákům přináleželo, až
potom ge Gustaw Adolf roku 1621
Šweydské foruny podmanil, kteréž
také Lisslandowě wěrnj zůstali; pro-
tož od Krále Karla XI. mnohými
znamenitými swobodami nadáni by-
li, tak že toto město prwnj po Štok-
holmu bylo, a wšickni radnj páni
w Kyge vřozenj neb woládyky stali.
Roku 1656 Rusowé toho města na-
darmo dobýwali, také Augustus
Král Polský roku 1700 při něm na-
darmo ležel, až se pak předce Ru-
sům téhož 1700 roku postřestilo, že
po dlahém a tuhém obleženj to mě-
sto s akordem wybogowali. W čas
toho obleženj 60 tisíců lidu obywa-
telů w němž městě dšlem na moro-
wau ránu a hladem, a dšlem od Ru-
ského meče zabynulo. Potom podle
pokoge, kterýž w Wřstetu roku 1721
zawřen byl, tohoto znamenitého mě-
sta s celým Lisslandem Šweydowě
Rusům na wěčné časy postaupiti
musyli.

Ze Štokholmu (hlawnjho města
Šweydš